

ریاست جمهوری  
سازمان پژوهش‌ها و فناوری  
دفتر تحقیقات و آموزش

عنوان پژوهش :

**تعیین و مقایسه تغییرات ضخامت قشر مخ در گروه  
معتادین وابسته به هروئین فشرده در مقایسه با گروه  
سالم کنترل - مطالعه ملی**

مجری:

حبیب گنجگاهی، مسئول واحد تصویربرداری مغزی - رایشگاه عصبی  
شناختی، مرکز ملی مطالعات اعتیاد

**عنوان:** تعیین و مقایسه تغییرات ضخامت قشر مخ در گروه معتادین وابسته به هروئین فشرده در مقایسه با گروه سالم کنترل - مطالعه ملی

**مسئول کمیته راهبری تدوین و تلخیص:** حمید رضا صرامی

**مجری طرح و گروه تلخیص:** حبیب گنجگاهی (مجری)، حمیدرضا صرامی، محمدعلی محمدی فر

**همکاران گروه تلخیص:** مجید قربانی، الهام حمزه زاده توفیقی

**ناظر علمی تلخیص:** مظفر صادقی

**ویراستار تلخیص:** محمود نجفی

**همکاران ناظر علمی تلخیص:** سید فرید مصباحی، محمود مینویی

**به سفارش:** دفتر تحقیقات و آموزش دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری

**سر:** یای درون (۰۹۲۰۶۱۰۸۴۴۰) لیتوگرافی، چاپ و صحافی: موسسه چاپ روز

**نشر:** اول، زمستان ۱۳۹۶ **شمارگان:** ۳۰۰ نسخه **شابک:** ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۳۷۰-۹۰۰

|                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه:             | گنجگاهی، حبیب، ۱۳۶۱ -                                                                                                                                                                                                                                                              |
| عنوان و پدیدآور:     | تعیین و مقایسه تغییرات ضخامت قشر مخ در گروه معتادین وابسته به هروئین فشرده در مقایسه با گروه سالم کنترل/مجری طرح حبیب گنجگاهی؛ همکاران اصلی طرح حامد اختیاری... (و دیگران)؛ ناظر طرح محمدعلی جغتایی؛ به سفارش دفتر تحقیقات و آموزش دبیرخانه ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری. |
| مشخصات نشر:          | تهران: ندی، د۰۹۶.                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| مشخصات ظاهری:        | ۲۹ص.                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| شابک:                | ۹۷۸-۶۰۰-۹۸۳۷۰-۹۰۰                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| وضعیت فهرست نویسی:   | فیفا                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| یادداشت:             | همکاران اصلی طرح حامد اختیاری، آفرخس مکر، محمدعلی عقابیان، جیران فرهی مقدم.                                                                                                                                                                                                        |
| موضوع:               | هروئین - اعتیاد - عوارض و عواقب - نمونه پژوهی                                                                                                                                                                                                                                      |
| موضوع:               | Heroin abuse - Complications - Case studies                                                                                                                                                                                                                                        |
| موضوع:               | سوء مصرف مواد - ایران - جنبه های فیزیولوژیکی - نمونه پژوهی                                                                                                                                                                                                                         |
| موضوع:               | Substance abuse - Iran - Physiological aspects - Case studies                                                                                                                                                                                                                      |
| شناسه افزوده:        | اختیاری، حامد                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| شناسه افزوده:        | جغتایی، محمدتقی، ۱۳۳۸                                                                                                                                                                                                                                                              |
| شناسه افزوده:        | ستاد مبارزه با مواد مخدر. دبیرخانه. دفتر تحقیقات و آموزش                                                                                                                                                                                                                           |
| رده بندی کنگره:      | RC۵۶۸ / ۴۵ گ۹ ۱۳۹۶                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| شماره کتابشناسی ملی: | ۴۹۲۸۵۰۹                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| رده بندی دیویی:      | ۶۱۶/۸۶۳۲                                                                                                                                                                                                                                                                           |

**نشانی:** تهران، بلوار اشرفی اصفهانی، بالاتر از میدان پونک، جنب مجتمع فرهنگی تفریحی هوپزه، پلاک ۲۰ ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری (دفتر تحقیقات و آموزش)

**تلفن:** ۴۷۳۶۱۷۰۱، صندوق پستی: ۱۴۶۹۹۱۵۸۳۴

## فهرست مطالب

| صفحه | عنوان                         |
|------|-------------------------------|
| ۵    | سخن اول                       |
| ۸    | پیشگفتار                      |
| ۹    | مقدمه                         |
| ۱۳   | پیشینه تحقیق                  |
| ۱۶   | روش تحقیق                     |
| ۱۶   | جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری |
| ۱۷   | ابزار                         |
| ۲۰   | روند اجرا                     |
| ۲۱   | یافته‌ها                      |
| ۲۵   | بحث و نتیجه‌گیری              |

مواد مخدر و روان گردان ها به عنوان یک سیستم هوشمند، فعال، پویا، خلاق و داینامیک با عمر بیش از شش هزار سال، ضمن نشانه روی مستمر میکروسیستم اجتماعی (خانواده)، مزو سیستم اجتماعی (مدارس، دانشگاه ها و محیط های کاری) و ماکرو سیستم اجتماعی (محل های شهری و روستایی)، با جذب مشتریان جدید، به دنبال استمرار حیات خود بوده، به گونه ای که افراد را در سنین مختلف، مشاغل، جنسیت، تاهل و مجرد، تحصیلات متفاوت، شهری و روستایی و با دلایل گوناگون به سمت خود جذب می نماید. این سیستم در آستانه ی هزاره سوم، با افزایش اندازه و حجم تهدید، نسبت به تولید انواع مواد مخدر، مواد محرک، مواد توهم زا و مواد استنشاقی مبارزت ورزیده تا به تواند ضمن کسب سود نامشروع، هم زمان نسبت به انهدام و قتل عام نوجوانان و جوانان اقدام نماید. پیچیدگی و ابهام این سیستم، آینده نگری آن را با مشکل مواجه می سازد. لیکن با نیم نگاهی به گذشته این پدیده، می توان آینده احتمالی اعتیاد را با افزایش میزان مصرف مواد و قاچاق آن، تغییر الگو و نوع مواد مصرفی با وسعت دامنه و نوع آنها، کاهش سن، افزایش ورود زنان و افراد تحصیل کرده و مشاغل به جرگه مصرف کنندگان مواد گسترش کشت و تولید مواد در کشور افغانستان، احتمال کشت خشخاش در آسیای میانه و افزایش تقاضا در کشورمان، کاهش مانایی در درمان اعتیاد و افزایش عود و بازگشت معتادان به چرخه اعتیاد، جستجو کرد. به منظور مدیریت صحیح امر مبارزه در ابعاد سخت افزاری (مبارزه با عرضه) و نرم افزاری (کاهش تقاضا)، نیازمند علم سازمان یافته، اعمال نگاه سیستمی و همه جانبه نگر به جای روش های خطی - جزیره ای و هیجانی، تقویت دانش برنامه ریزی و ارزشیابی مستمر فعالیت ها به منظور سنجش میزان اثر بخشی برنامه ها می باشد. با توجه به قرار گرفتن اعتیاد به عنوان اولین اولویت آسیب های اجتماعی کشور، ما سعی کردیم با افزایش حساسیت، دغدغه، نقش آفرینی و مشارکت کلیه اساتید و صاحب نظران در عرصه جهاد مقدس مبارزه با مواد مخدر و روان گردان ها، شاهد تقویت و تکمیل نمودن برنامه های پیشگیری وضعی، پیشگیری فرهنگی و اجتماعی، درمان و کاهش آسیب اعتیاد، به بالاترین سطح شواهد و استانداردهای آنها در سطح کشور باشیم تا موجدات ضربه زدن به استراتژی های سیستم مواد مخدر و روان گردان ها فراهم شود.

حمید صرامی

مشاور دبیرکل و مدیرکل دفتر تحقیقات و آموزش

ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری